

Nevienlīdzīgās iespējas pamatizglītībā

Valstī un pašvaldībās nav radīti priekšnoteikumi **kvalitatīvas pamatizglītības nodrošināšanai**
 → bērniem nav pieejama **vienlīdz kvalitatīva pamatizglītība** dzīvesvietai tuvākajā skolā



Pamatizglītība 1.-9. klase

- sākumskola
- pamatskola
- speciālā izglītības iestāde
- vidusskola
- valsts ģimnāzija
- mākslu izglītības kompetences centrs Kultūras ministrijas padotībā



Pamatizglītības mērķis: veidot vispusīgi attīstītu un lietpratīgu izglītojamo, kurš

- ieinteresēts intelektuālajā, emocionālajā un fiziskajā attīstībā
- dzīvo veselīgi un droši
- mācās ar prieku un interesi
- sociāli atbildīgi līdzdarbojas sabiedrībā
- uzņemas iniciatīvu
- ir Latvijas patriots

01.10.2025. pamatizglītības programmās mācījās

183 659 izglītojamie **583** izglītības iestādēs

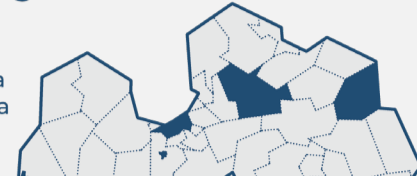
Pašvaldībās izdevumi vispārējai izglītībai 1.–12. klasei 2021.–2024. gadā palielinājās palielinājās no **692 milj. EUR** līdz **904 milj. EUR**, tas ir par 212 milj. EUR jeb **31 %** vairāk

Revīzijā vērtēti 2 vispārējās pamatizglītības elementi – mācību process un pārvaldība

Process	Saturs
Pārvaldība	Vide

Izlasē kopā 21 izglītības iestāde

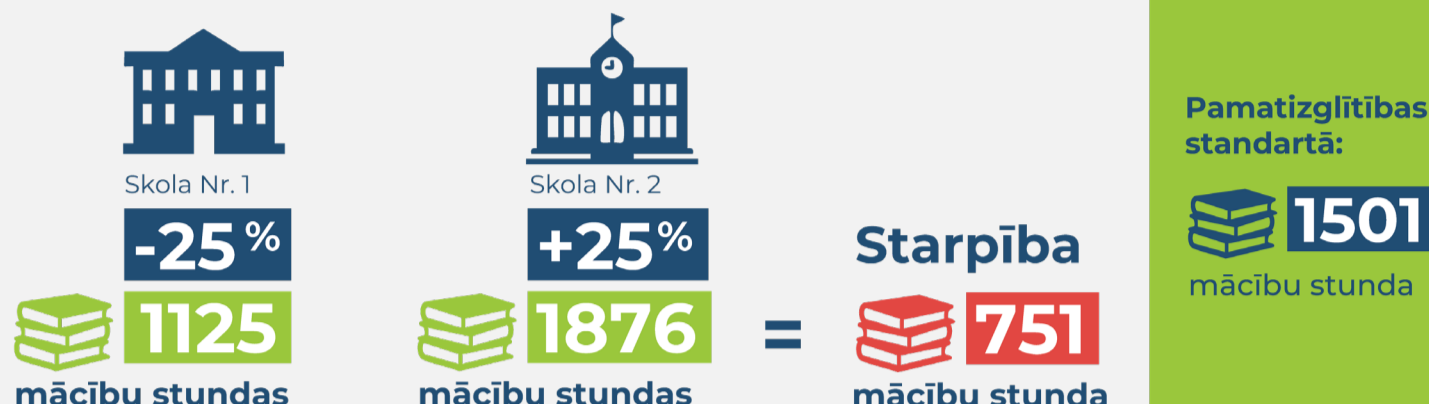
- Rīgas valstspilsēta
- Mārupes novads
- Liepājas valstspilsēta
- Jelgavas valstspilsēta
- Cēsu novads
- Balvu novads



Nevienlīdzība jau pamatizglītības standartā

Būtiskākās atšķirības mācību stundu skaitā

Standarts pieļauj izmaiņas – piemērs matemātikā 1.-9.klasei



Plānotais stundu skaits 9. klases eksāmenu priekšmetos (matemātika, latviešu valoda, angļu valoda)

Skola Nr. 1 palielināts līdz **+40%** Skola Nr. 2 samazināts līdz **-11%**

Pamatizglītības standarts paredz neierobežotas iespējas mācību priekšmetus īstenot "integrēti". Piemēram, konstatēts gadījums, kad **inženierzinības pilnībā "integrētas" jeb iekļautas datorikā**

Stundu skaits samazināts un veidojas "otrās šķiras" mācību priekšmeti:

- dizainā un tehnoloģijās līdz **-50%**
- sociālajās zinībās un vēsturē līdz **-14%** (vienā izglītības iestādē pat par 67%)
- datorikā līdz **-40%**

Faktiskais mācību stundu skaits mazāks par plānoto:

- 46%** matemātikā
- 27%** latviešu valodā
- 24%** angļu valodā

Joprojām nepietiekams atbalsts izglītojamajiem

3 mācību gadus Izglītības un zinātnes ministrija nenodrošināja valsts diagnosticējošos vai monitoringa darbus 3. un 6. klasei

Nav salīdzināmas informācijas par izglītojamo mācību sniegumu diagnosticējošajos darbos, kas palielina izdevumus un administratīvo slogu

Pedagogu un atbalsta personāla finansēšanas modelis "Programma skolā" nav balstīts uz izglītojamo faktiskajām atbalsta vajadzībām

Revīzijā aprēķinātais atbalsts vienam izglītojamam nedēļā:

- psihologs **14–18 minūtes**
- logopēds **11 minūtes**

ieviests no 01.09.2025.

Nepietiekams atbalsts pasliktina izglītojamo sniegumu

Izglītojamais	Vērtējums valsts pārbaudes darbā 3. klasē, %	Vērtējums valsts pārbaudes darbā 6. klasē, %	Centralizētā eksāmena vērtējums 9. klasē, %
Nr. 1	78	87	7
Nr. 2	75	44	5
Nr. 3	75	6	3

Akreditācija neapliecina izglītības iestādes kvalitāti

Akreditācija – izglītības iestāžu ārējā uzraudzība

Neatkarīgi no vērtējuma akreditāciju piešķir **uz 6 gadiem**

- nesamērīgi ilgi
- var būt būtiski trūkumi skolā
- pat ja no atteikuma šķir tikai 1 punkts

Izmaksā pat par **176 % vairāk nekā iepriekš**



Izglītības attīstības plānošana – fragmentāra un dārga

Bez savstarpējas sasaistes



Pašvaldību un izglītības iestāžu attīstības plānošanas dokumenti:

- nav saskaņoti mērķi un prioritātes
- trūkst rezultatīvo rādītāju progresa un efektivitātes vērtēšanai
- izglītības iestāžu attīstības plāni ir vispārīgi un neefektīvi

No 01.09.2024. pašvaldībām jāizstrādā izglītības ekosistēmas attīstības stratēģija ar plašām prasībām, taču tām **nav nodrošināts metodiskais atbalsts un digitāls rīks risku identificēšanai**

Rezultāts:

Lielākā daļa pašvaldību izglītības ekosistēmas attīstības stratēģijas izstrādi nodeva ārpalpojuma, lielāko daļu pasūtījumu saņēma 1 komersants

Pašvaldības varēja ietaupīt gandrīz **0,5 milj. EUR**

Risinājumi situācijas uzlabošanai

- mācību priekšmetu un mācību stundu **izmaiņas būs pamatotas un uzraudzītas**
- atbalsta personāla slodze un atalgojums būs **balstīts uz faktiskajām izglītojamo atbalsta vajadzībām**
- regulāri īstenos **valsts pārbaudes darbus 3. un 6. klasei**
- nodrošinās **atbalstu ikviena izglītojamā izaugsmei**
- pilnveidos **izglītības iestāžu akreditāciju**
- mazinās **birokrātiju izglītības attīstības plānošanā**
- pilnveidos un ievieš praksē **digitālos rīkus**

Izglītības un zinātnes ministrijai sniegti 10 ieteikumi

Tos ieviešot līdz 2031. gadam: